

Metams 10 rb., pusmečiui 5 rb.
20 k., 3 mėnesiams 2 r. 70 kap.,
1 mėnesiui 95 k.
UŽSIENIUOSE: metams 15 rb.;
6 mėnesiams (pusmečiui) 8 rb.;
3 mėnesiams 4 rb.
Adreso keitimas — 50 kap.
SKELBIMAI: Fatila šilė (4 k'l-
ty) prieš tekstą 90 k., po teksto
40 kap.
Darbo ieškantiems: eilė 20 k.
Giminių ieškantiems: eilė po
teksto 20 k.

Lietuvių Balsas

REDAKCIJOS adresas: Vorone-
žas, Ostrogožskaja g-vė., namai
Miufke, but. kun. J. Jasienkio.

ADMINISTRACIJOS ad-
resas: Staro-Gumenaja ul., № 6, dom. Vene-
vitina.

REDAKCIJA visais reikalais pri-
ima kasdien, be sekmadienių, nuo
9 v. iki 10 rytą ir nuo 7 v. iki 9
vakarą.

Skyrium numeris
20 kap.

Metai III.

Voronežas, 1917 m., gruodžio 23 d.

№ 68 (187).

JAU METAS UŽSISAKYTI

„LIETUVIŲ BALSĄ“ 1918 metams.

KAINA kitiems ištisiems metams Rusuose 10 rub., pusė metų 5 rub. 20 kap., 3 mėnesiams 2 rub. 70 kap., 1 mėnesiui 1 rub. Užsieniuose metams 15 rub., pusė metų 8 rub., 3 mėnesiams 4 rub.

Skelbimų kaina: petito (smulkaus rašto) eilutė (dalinant puslapi į 4 skiltis) prieš tekstą 90 kap., po teksto 40 kap. Darbo ieškantiems 20 kap., giminių ieškantiems 20 kap. Permainymas adreso 50 kap.

Adresas: гop. Воронежъ, Старо-Гуменная ул., домъ Вени-
витина № 6.

Labai pabrangus popieriui, darbininkams ir kitoms išlaidoms dėl
lėšų stokos noromis nenoromis priversti esame tuo tarpu leisti laikraštį
tiksliai kartą savaitėje.

Kviečiame išsirašyti 1917-18 mokslo metams

Ateities Spindulius.

„ATEITIES SPINDULIAI“ eis ir toliau
ta pačia pakraipa.
„ATEITIES SPINDULIAI“ gvilvens
įvairių mokslo šakų dalykus.
„ATEITIES SPINDULIAI“ dės kaip
jau pasižymėjusių, taip lygiai ir jau-
nųjų mūsų rašytojų darbus darbe-
lius.
„ATEITIES SPINDULIAI“ seks mo-
ksleivių sunkų gyvenimą, gindami
kaip dvasios, taip lygiai ir medžia-
ginius jų reikalus.

Visiems metams, t. y. nuo spalio 1 d.
1917 m. iki spalio 1 d. 1918 m. „AT.
SPIND.“ kainuoja moksleiviams 6 rub.,
nemoksleiviams — 9 rub.; pusė metų
moksleiviams — 3 rub., nemoksleiviams —
5 rub. Atskiros numerio kaina 1 rub.

Adreso mainymas — 50 kap.
Visais Redakcijos ir Administracijos
reikalais prašome kreiptis šiuo adresu:
ВОРОНЕЖЪ, Никитинская ул.,
д. № 27.

JAU ISEJO

„Liaudies Kalendorius“

1918 metams.

KAINA 60 kap.

Platintojams nuleidžiama procentas.

Leidėjai: S. JACEVIČIUS, M. STEIGVILA ir B. ve
Maksva, Srietenska, № 26.

Reikalaukite visur!

3

„Lietuvių Balsas“

atskiris numeris VORONEŽE ga-
lima gauti šiose vietose:

1. M.-Dvorianskaja, 21. Liet. Komite —
pas Juozą Mulerski.
2. B. Dvorianskaja — pas laikraštininką
prie pašto.
3. Sekmadienais prie bažnyčios.

Mokytojas Leonas Lastauskas.
ieško mokytojaus vietos valdžios arba
lietuvių liaudies mokykloje. Reikalaujan-
čius meldžiu pranešti šiuo adresu:
Москва, Б. Алексеевская ул., № 6, учителю
Льву Ластовскому.

307.—1.

Voronežas, gruodžio 23 d.

Tautos valia —
vyriausis Lietu-
vių politikos vei-
ksnys.

Daug kartų dar gražiau ir iškalbin-
giau laisvairaniavo valdžios atstovas
jos vardu, ir susirinkusieji tautų atsto-
vai jo, nors ir nekviestojo, savaime į
Kongresą įsispraudusio, vis dėlto mie-
lai maloniai klausė, nes nevienas jo
žodis nesuskambėjo disonansu per vi-
sas autonomininkų federacininkų tary-
bas. Svetimas Rusų tautas jis bandė
itikinti revoliucijos perdirbtus Rusus
jau turint visus privalumus, leidžian-
čius, kaip atskiriems jų piliečiams, taip
ir piliečių gurguolėms, tautoms, gyven-
ti ir plėtoti absoliučiai saviškomis,
niekieno nebevaržomomis sąlygomis.
Jo privedžiojimais juoba galima buvo
patikėti, kad tą patį obalsį buvo palei-
dę ir socialrevoliucinieriai, tuomet dar,
matės, pati didžioji ir įtakioji Rusų de-
mokratijos dalis. Ir daugumas atvyku-
siųjų tautų: Latviai, Igauniai, Estai,
Gudai, Moldavai, Krymo Totoriai, Už-
kaukazio Tiurkai, Sibiro Buriatai, ro-
dės pilnai tenkinąs federacinių Rusų
Respublikos sudarymu. Ukrainiečiai ty-
lėjo. Devyni gi Lietuvių atstovai, So-
cijalliaudininkų, Demokratinės Tautos
laisvės Santaros, Tautos Pažangos,
Krikščionių Demokratų partijų ir Ka-
rininkų nariai, neminėti dešimtojo —
Kronštado maksimalistų atstovo, pri-

mygtinai reikalavo, idant Rusų Tautos
pripažintų Lietuvai suvereninių valsty-
bės teisių.

Iš pradžių daugelį susirinkusiųjų
stebino šiai Lietuvai, rodės, tiesiog
kančios karštis, siekiant nepriklausomo-
sios valstybės. Manė, nejaugi Lietuviams
dar maža nieko nevaržomo valdymosi
bendroje didžiulėje Rusų tautų šeimo-
noje; nejaugi geriau bus patapus, kad
ir nepriklausomai, užtat mažai ir iš vi-
sų pusių kumščiuojamų kaimynių val-
stybių buforu ar pylimu, atskiriančiu
vieną kaimynę nuo Baltijos jūros? Te-
čiau nusilenkė tikrajam demokratijos
veiksniui —

Tautos Valiai —

ir visi, kaip socialdemokratai, taip tau-
tos demokratai ir net visu dvylikos
Kazokijų atstovai, vienu balsu votavo:

„Atkreipti Laikiniosios Vyriausybės
akį į būtiną reikala išleisti tam tikrą
aktą, kuriuo būtų pripažįstama Lietu-
viams teisė susidaryti suvereninę Lie-
tuvos Valstybę iš Rusų ir Prūsų Lie-
tuvos žemių ir Suvalkų gubernijos lie-
tuviškosios dalies, prisilaikant apsi-
sprendimo teisės“.

Rusų Tautos Lietuvius suprato. Jų
rezoliucijos prakilnumui, psichologi-
niam politiniam tikrumui ir instinktin-
gai išsireikšusiai grynai žmoniškumo
išminčiai dar nepriėjo gangreit nei
viena panašių, pilnai laisvai galvojan-
čių Kongresų rezoliucija. Gaila, kad
Europos politikai demokratai taip len-
gvai persliaužė per šį politikos mo-
mentą, prideramą jo neįvertinę.

Lietuvių siekimas „nepriklausomy-
bės“ — „autonomininkų federacininkų“
Kongrese bebūtų buvęs sunkus uždavi-
nys tik tiems, kurie nebūtų turėję ga-
tavo atsakymo: tokia, matyti, jų Tau-
tos Valia; tiksliai tiems, kurie veidmai-
niškai iš Tautos valios daro neva pro-
blemą, širdyje visai nepripažindami
Tautos Valios veiksmo, nors apie ti-
krus savo imperialistinius apetitus jų
lūpos nedrįsta prisitarti. Kurie gi nuo-
sekliai demokratiškai galvoja ir jaučia,
Tautos Valia yra ne daugiau, kaip pa-
prasta demokratinė konsekvencija. Ir,
sakysime, paskutiniųjų laikų maksima-
listai eserų sugalvotą tautų apsispre-
dimo dėsni, nebesvyrudami papildė:
iki atsiskyrimo nuo buvusiosios metro-
polijos — jei tokia būtų Tautos Valia.

Lietuviai nebe šiandieną ir nebe
vienur reikalauja sau suvereninių val-
stybės teisių, tik įvairiais laikais ir
įvairiose vietose kitaip formuluodavo.
Didysis Lietuvių Seimas Vilniuje per
pirmąją Rusų revoliuciją ir šių metų
Lietuvos Landtagas ten pat; emigracija
į Ameriką (skyrium Krikščionys demo-
kratai, skyrium tautos demokratai) ir
karo tremtiniai į Rusiją (skyrium cen-
trininkai ir dešinieji, skyrium kairieji);
tautos tarybos, komitetai kongresai
Šveicaruose, Šveduose, Angluose gar-
sinasi ištisais memorialais, įteikiamais
valstybėms, ir nebesuskaitomomis rezoli-
ucijomis savo tautos žiniai. „Lietuvos
nepriklausomybės!“ — paskutinis žodis
miršančio veikiančiosios armijos fron-
te ir dienos rūpestis toli už fronto bur-
žuazuojančio Lietuvos.

Tai gi kur čia tau be problema taip
susikristalizavusi Lietuvių Tautos Valia,
virtusi jų kultūros, jų viso šių dienų
gyvenimo vyriausiu veiksmu, — tai
jau įvykęs faktas! Lietuviai Tautos Va-
lia sudaryti atskirą, nepriklausomą val-
stybę tegali būti problema daugiausia
tik kaip psichologijos dėsni, bet ne
politikos veiksnys; ir tai nebent tik tos
pat rūšies, kurios ir kondensuojantysis
užvožtame inde garas. Sek sau sveikas,
iškur tas garas čia randasi, kas jani-
darosi ir t.t.; tai laisvo tyrinėjimo sri-
tis, tai fizikos uždavinys. Žinok tik

faktą: jei tinkamu laiku neatvoši voko,
garas suskaldys indą ir pats veltui iš-
garuos. Jeigu esi sumanus mechanikas,
leisk garą laiku per tam tikrus narius,
tad padirbs tau daug naudingo darbo.

Valia tau sprandyti ir psichologinis
uždavinys: kas ir kaip sudaro — Tautos
Valią, jos dvasią. Tik žinok, jog ji yra
taip pat tampri, kaip ir garas, jog ir
jai yra paskutinis galas kondensuotis,
kada jau sviedžiama šalin vožiamasis
vokas. Tad išmintingo politikto, kaip ir
ano mechaniko, dalykas nelaukti to mo-
mento, bet laiku paleisti tą dvasią per
valstybės aparatą, idant susirinkusi
energija neprazūtų veltui erdvėje, tik
pasidarbuotų savo ir visos žmonijos
kultūrai; netik nežūtų veltui, bet ir ne-
virstų kitų nenaudai.

Nesijuokite, meldžiamieji, iš nedide-
lės tautos spurdėjimo pašonėje didžiulės;
nemanykite, kad jos prieštaravimo
darbas palieka be našos vien delto,
kad ji — maža. Sekėjas, kaip kultūreja
atskiros tautos, kaip jos kas sau siekia
laisvės, parodys jums tuos pat lietu-
vius, kaip priešingą pavyzdį. Valstybė
milžinas, Rusai, 1864 metais sumanė
lietuvius nutautinti ir uždraudė jai var-
toti savotiškas lotyniškas lietuviškas
raides; tauta nykštukas, Lietuva at-
kakliai pasakė: nepasiduosi! ir pradė-
jo pirmam akymirkšniui nelygią ketu-
rių dešimtų metų kovą. Negausini-
gi Lietuvos konspirantai tebuvo apsi-
siginklavę viena tautine dvasia ir
elgetų pinigais. Patys mizerijos ir mi-
zeriniais pabūkiais, knygų kontrafakci-
ja Prūsų Lietuvoje ir jų kontrabanda-
vimu iš ten, privarė galingą Rusų biu-
rokratiją prisipažinti, jog ji neteisi lietu-
vių dvasią užgesinti ir savo rankomis
laužė sunkų lietuvių spaudimo apar-
tą, ką ji ir padarė 1904 metais.

Lietuvių tautininkų konspiracija, yt
anasai pasakos „Drąsūs Kuisis“, drą-
siai įnikęs kandžioti stiprųjį laukinį
Lietą į pat šnerves, nesvarstė logikos
dėsnių: mažas netolygu dideliame ir p.
Pabaudos gi pinigais kalinimu, trėmi-
mu iš tėvynės ir kitioniški spaudimo
veiksniai tik vien didino jų dvasios
tamprumą; tos Valios, kuri nusimanė
tirštėjanti energija ir instinktingai vis-
ko tvėrės aplink bet tik pritaikintą ją.
Vieni patrijotai meldėsi, kiti keikė, o
visi vienodai buvo pasiilę tautiškai
dirbti. „Nejaugi žmonijai bus blogiau,
jos kultūrai padirbėjus lietuviškai? Kur
gi man dėti tą energiją, kurią aš tesu-
gebu lietuviškai išaikovoti? Šitie tro-
škimai rodės teisėti, natūralūs, todėl
būtinai įvyksiantieji ir duosiantieji vai-
sių, kaip duoda jų grūdus nepagadintu
daigu. Ir neapsivylė. Kuisis Lietą pa-
siutino, lietuviai savo spaudos laisvę iš
rusų biurokratijos išpiešė. Lietuvių
laikraštija, visuomeniniai dalykai ir me-
nas per keletą metų tokiuo žiedu pra-
žydo, kokio normaliomis sąlygomis te-
susilaikiama per kelias dešimtis metų.
Tautos Valios esama neperlaužiamos,
nes dvasinės pajėgos medžiaginė nepa-
siekia sunaikinti.

Tautinė Lietuvių dvasia tokios tam-
prios Valios igijo, palyginti, neilgai
kondensavusi. Gi jų politikos laisvės
dvasia tirštėja kur kas ilgiau, kartkar-
čiais sproginėdama daliniais pasiprieši-
nimais ir net visuotinėmis insurekcijo-
mis. 1386 metais kunigaikščiui Jogailai
pradėjus nenatūralų su Lenkais federa-
vimą Lietuviai prieš jų valią, kurios rei-
škėjas buvo antras kunigaikštis Vytau-
tas, ir 1569 metais pabaigus tą sufede-
ravimą Liublino uniją, per du sekančius
šimtus metų, iki juos 1796 m. išskyrė
ginkluota Rusų ranka, lietuviai budriai
stovėjo sargyboje plačių savo autonomi-
nių teisių ir aržiai jį gynė nuo Lenkų
pasikesinimo. Ta tautinės politikos, lie-

tuviai sako — Vytauto, dvasia neišgaravo nei per 120 metų vergavimo Rusų carams. Ta, patvirtina insurgentai, dalyvavusieji visuose lenkmečiais vadina muose nepriklausomybės siekimuose. Kągi kita, jei ne atkaklumą apginti kiekvieną tautos dalyką reiškia ir anoji aprašytoji ilga ir arži kova už tradicinę lietuviškųjų žodžių transkripciją: nesiduoti, kad ir milžinas pasikesintų tavo laisvę sumažinti!

Siandien politika laisvės pasiilgimas sproginto sprogina Lietuvį krutines, kaip dar neseniai sprogino pasiilgimas savos literatūros. Vėl Lietuviai ome jaučia tai esant teiseta, natūralu ir privalančiu įvykti. Lietuviai neabejoja gausia Lietuvos nepriklausomybę, tad ir gausi išsiruosė į politikos žygį, aiškiai žino, kur nueiti, tai ir nueis.

Turint įbedus akis į pasiskirtąją regę šaunant nebeprivalu dairytis į šalį. Tad visai nelaiku yra patarinėjimai ir įtikinėjimai iš šalies: tai ne tuo keliu, ponuli, einate, tai vieni patys netesėsitė, tai dėkites jau dabar su manimi, su juo, su kitu. Gal tai ir labai gudru, laiku apsvarsčius visi politikos ir ekonodėsniai ir pirkliskai išsirinkus gyvenimo kelią, vis delto leiskite Lietuviams, kad jie, turėdami širdis užsidegusias ir galvas laisvės sugautas, pirmam kartui tejaustų vieną šio laiko jų politikos veiksnį — nepriklausomybės siekimą. Ją pasiekus, teateinie ir antrinai galvosukčiai: del federacijų, alijansų, prisišliejimų. Ir tiems dalykams nuspręsti bus laiko Tautos Valiai apsireikšti, bet tik jau antru žingsniu, kurį Lietuviai žengs laisvi į laisvus, lygus į lygius.

Kun. Juozas Tumas.

Stokholme 1917 m. gruod. 7 d. n. k.

Lietuvos Reikalų Komisarai apie Lietuvos nepriklausomybę.

(Pasikalbėjimas su V. Kapsuku Mickevičium)

Šiomis dienomis balševikų valdžia paskelbė dekretą apie sudarymą Lietuvos reikalams komisarato. To komisarato viršininku komisarų paskirtas gerai lietuviams žinomas dar iš 1905 metų revoliucijos laikų pil. V. Kapsukas Mickevičius. Jis šią vasarą per Japonus sugrįžo iš Amerikos ir nuo to laiko dirba balševikų partijoje. Nors jis teorijoje yra internacionalistas (betautis), tačiau po spalių mėnesio, kada balševikai užgrobė valdžią, jis stoja lietuvių kraštutinių socialistų priekyje ir vis delto interesuojasi Lietuvos reikalais. Kokį žmogus internacionalizmą skelbsi, kokioms tautų plunksnoms dangstysies, — vis arčiau prie savo tėvynės norėsi gyventi, savo kalba kalbėti, savųjų tarpe būti ir savo Tėvynės vargais sirgti. Anot poeto žodžių: „Nameliai mano brangūs! Man visur patogiu. Bet niekur nėra tiek laimės, kaip po jūsų stogu“.

Kodel gi Lietuvos reikalų komisarų skiriamas vis delto lietuvis Kapsukas, o ne koks Ali-Med-Mahamedas, kad ir balševikas internacionalistas?

Norėdami savo skaitytojams suteikti žinių iš pirmųjų šaltinių apie tą naujai sudaromą komisaratą, kreipiamės tiesiog prie V. Kapsuko, kuris malonėms pasidalyti su mumis savo nuomonėmis apie savo darbą, artimiausius uždavinius ir apie savo partijos pažiūras del Lietuvos nepriklausomybės ir jos ateities.

— Naujai sudarytas komisaratas, — pasakė p. V. Kapsukas, — yra valdžios įstaiga, kuriai rūpės Lietuvos reikalai ir tiesioginiu būdu, — reikalai įvairių, iškeltų iš Lietuvos įstaigų, kaip sakysime, bankai, teismai, mokyklos, įvairios pačių lietuvių įstaigos, tremtinių draugijos, Karininkų Sąjunga.

— Atsiprašau, ar tai jau jūs esate pakeitę savo nuomonę del lietuvių pulkų steigimo. Juk ligšiol jūs buvote priešingi šiam darbui, o paėmę savo žinion Karininkų Sąjungos Centro Komitetą, turėsite juk pripažinti tuos pulkus?

— Mes ir dabar esame prieš pulkų steigimą. Bet kadangi lietuvių pulkai jau sudaryti, gyvuoja ir veikia, tai mes jau esamųjų pulkų nebenaikinsime. Musų uždavinys bus daboti juos ir rūpintis, kad jie neiškryptų iš tikrų vėžių. Mes tuos pulkus laikysime ir delto, kad dabartinė valdžia stovi už tautinius pulkus.

— O kaip manote pasielgti su Karininkų Centro Komitetu?

— Mes manome, kad jį reformuos patys karininkai savo susivaižiavime.

— Kaip manote sutvarkyti komisaratą?

— Komisarų esu paskirtas aš, padėjėju gi p. Aleksa. Kviesime žmones iš tų partijų, kurios pripažįsta dabartinę balševikų valdžią ir ją ketina toliau remti. Jau esame susitarę su Lietuvos Socialistais Demokratais. Buvo tartasi del bendro darbo su socialistais liaudininkais, bet paaiškėjo, kad jie laikosi rezoliucijos, kuri neseniai buvo „Naujoje Lietuvoje“. Iš jos matyti, kad jie netik neremia dabartinės balševikų valdžios, bet dar gi ją smerkia.

— Kaip jūs manote darbą tvarkyti?

— Valdyti ir tvarkyti manome per tam tikrus skyrius arba sekcijas. Jų bus apie 8. Štai jie:

1. Bendrųjų reikalų skyrius (Lietuvos politinė ateitis).
2. Tremtinių ir belaisvių skyrius.
3. Administracijos skyrius, kurio žinioje bus evakuotosios iš Lietuvos administracijos įstaigos.
4. Švietimo skyrius. Jo žinioje bus išvežtosios iš Lietuvos mokyklos, ir grąžinimas atgal.
5. Karo reikalų skyrius.
6. Finansų skyrius.
7. Teisių skyrius.
8. Žemės reikalų komisija.

— Ką jūs manote daryti su Vilniaus Mokslo Apygarda?

— Tuo tarpu Tamstai negalėčiau smulkiau nupasakoti, bet abejoju ar bus praktinga administracijos reformos vykinti. Mes, tur būt, nestengsime. Musų pirmas rūpesnis bus surinkti medžiaga būsimajai Lietuvos reformai. Greitu laiku darbą pradėsime, jei jau jis nepradėtas. Turime tam reikalui iš valdžios gauti pinigų, bet kiek, aš dar pats nežinau. Nenorėčiau sakyti, kiek prašėme, nes gal būt prie tokios stokos pinigų kaip dabar, galėjo žymiai sumažinti prašomas sumas.

— Ar jau turite pasirinkę sau žmonių, kurie tuos skyrius vestų?

— Dar neturime, bet rūpinamės sutraukti jėgų. Manau dabar grįždamas į Petrapiilį sustoti Maksvoje ir ten pasirinkti.

— Ar jūsų valdžiai teks ir Suvalkų gubernija, kuri dabar yra lenkų žinioje?

— Mes pasistengsim nuo lenkų išskirti tas Suvalkų gubernijos dalis, kurios lietuvių gyvenamos, bet jei nepavyks to padaryti, tai del stokos laiko.

— Aš norėčiau žinoti kokios Lietuvos reikalais jūs rūpinatės ir ar kovosite už nepriklausomą Lietuvą?

— Mes pripažįstame apsisprendimo teisę kiekvienai tautai, bet tas nereiskia dar nepriklausomybės ir todėl mes tuo vaduodamiesi nekovojuome už Lietuvos nepriklausomybę. Mes vaduojamės tautų ir Lietuvos proletariato reikalais. Kadangi nepriklausomoje Lietuvoje tie reikalai gali nukentėti, tad mes atmetame nepriklausomybę ir prieš šią idėją kovosime. Lietuva laimėtų tik tada, jei įvyktų visam pasauly tokia pat kaip Rusuose proletarų revoliucija. Ir šis mūsų vyriausias tikslas.

— Na o jeigu kitose šalyse tokios revoliucijos neįvyktų, ar išsilaikytų tokia tvarka čia Rusuos?

— Tai visai negalimas daiktas. Rusų revoliucijos ir proletariato laimėjimai gali būti tikrai visam pasauliui revoliuciją padarius. Dabar skelbiame, kad Lietuvos nepriklausomybė yra tikrai įrankis vokiečių imperialistams.

— O jeigu vokiečių imperialistai išnyktų, kaip kad jūs skelbiate, tad juk laimėtume nepriklausomą Lietuvą?

— Mes rūpinamės, kad visi imperialistai išnyktų — tai šis mūsų vyriausias siekimas, bet ne Lietuvos nepriklausomybę.

— Jeigu, jūsų manymu, Lietuva neturi būti savarankė valstybė, tai prie ko ji turi prišlyti. Juk yra trys galimybės: būti susijungusiai su Vokiečiais, Švedais ir visa eile kitų pabaltmario tautų ir pasilikti prie Rusų. Kurį iš šių trijų pasirinktute?

— Mes vaduojamės darbininkų luomo reikalais ir delto žiūrime, kur tie darbininkų reikalai gali būti geriau aprūpinami. Mums rodosi, kad Rusuose, darbininkų ir vargingųjų valstiečių respublikoje, gali jie būti daug geriau aprūpinti, negu Kaizerio Vokiečiuose, kur ikšiol viešpatauja finansinis kapitalas.

— Kaip Tamsta įsivaizdini Lietuvą?

— Mes stovėsime už plačią Lietuvos autonomiją.

— O kaip Tamsta sau įsivaizdini po šios revoliucijos Rusus? Ar jie turi pasilikti toki dideli ir viską valdyti rikiuoti iš Centro, iš Petrapiilio, ar jie turi būti decentralizuoti?

— Sunku iš anksto numatyti ar bus Rusai tokie, kaip dabar, bet jei jie suskiltų į mažas sudėtines dalis, iš kurių susidarytų viena respublika — tai toks suskilimas būtų, mano nuomone, žinšnis atgal.

— Kaip Tamsta žiūrėtum, jei Lietuva panorėtų susijungti, kaip lygi savarankė valstybė, su švedais, danais, norvegais ir suomiais?

— Tai galėtų būti tikrai rezultate švedų ir kitų imperialistų laimėjimo kovoje su kaimynų imperialistais.

— Yra žinių, kad vokiečiai nori Lietuvą perskelti į dvi dalis. Jiems reikalinga nuo rusų apsiginti ir jie, blogiausiam atsitikimui nori išvesti stiprovių sieną nuo Gardino pro Alytų, Kauną ligi Rygos.

— Mes kovojame prieš aneksijas, prieš įvairius imperialistų numanymus, taigi ir prieš panašius skaldymus.

— Jeigu, sakysime, įvyktų revoliucija Vokiečiuose ar jūs ir tuomet norėtute geriau prie Rusų pasilikti?

— Mes vaduojamės konkrečiais santykiais ir, nebūdami priešingi iš principo nepriklausomybei, kiekvienu kartu žiūrėsime, ar naudinga ta nepriklausomybė darbininkų reikalams ir tautų proletariato revoliucijos plitimui. Jeigu gi Rusuose revoliucija būtų nuslopinta, o Vokiečiuose iškiltų revoliucija, tada stengsimės Lietuvą įtraukti į tą revoliucijos verpetą.

— Ką jūs manote apie susidariusią iš 5-kių partijų Vyriausiąją Lietuvį Tarybą Rusijoje?

— Su ja, kaip su buržuazine įstaiga, skelbiančia Tautos vienybę ir luomų santaiką ir einančia, ne revoliucijos, tik taikstymosi ir diplomatų keliais, mes negalim turėti jokių reikalų.

Šioje vietoje pertraukė mus ir mes turėjome baigti savo įdomų pasikalbėjimą.

Martynas Yčas.

IŠ LIETUVOS.

(Tas).

Rekvizicijos ligi šiol nesutvarkytos ir nevisur vienodos. Grūdų ūkininkams lieka gana duonas ir sėklai, bet konfiskuoja jiems girtas ir uždaro malūnus, kad žmonės maltųsi po priežiūra. Kur yra papratę namie grūdus maltis, labai įniršę. Iš ūkininkų reikalauja po 1000 centnerių grūdų. Iš gerų žemių tai dykas galas, iš smiltynų sunku išsiversti ir gyva bėda. Pieno reikalaujama po vieną litrą nuo karvės kasdien ir kiaušinių po vieną kas savaitę. Menkose mūsų ganyklose dažnai karve nė litro neduoda, o vištos ne visados dedasi. Kai nėra kiaušinių, pieno, reikia pirkti iš duoti ir sau nieko nebelieka. Daug grūdų žmonės nuslepia ir daug taip sugadinau. Už rekvizuotuosius daiktus temoka $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$ ir net $\frac{1}{4}$ tikrosios kainos. Karvei temoka po 70—80 rub. 200—300 rub. vietoje. Taigi brangesnių kainų nėra. Arkliams mokama po kelis šimtus, po visą tukstantį ir po pusantro. Pagalvinių imama po 5—10 markių, nevienodai.

Kaikur tuo skundžiasi, kaikur — ne. Labai vargina gyventojus uždraudimas koresponduoti lietuviškai, nes vokiškai niekas nemoka. Badas negręsia. Sėklai kiekvienam žmogui palikta po 6 pudus. Tik šį pavasarį buvo kaikur didelio nepritekliaus. Beturčiai buriiais eidavo į turtingesnius, siulydami ir duodami po 50 rublių vienam pudui. Ligu kaimuose nėra.

Didžiausia sodžių rykštė yra rusai pabėgėliai. Jų visoje Lietuvoje priskaitoma 20.000. Jiems išgaudyti reiktų nemaža kariuomenės. Nenorėdami silpninti fronto, vokiečiai jų ir negaudo, prie miškų nė iš tolo neina, kad ko nenušautų. Sodžiuose visų gyvybė ir turtas tų rusų pabėgėlių rankose yra. Ginklais ir valgio jie reikalauja. Neduos — žūsi, duosi — ir užpuolikas, paskui įkliuvs, išduos, iš ko bus ką gavęs, vėl gausi nuo vokiečių, kam šelpai partizanus. Nėbėra kaip beisusukti. Ypač muša seniūnus, valsčių „ponus“, kam jie rekvizuoja, neteisības dirba, vokiečiams stengias įtikti. Daug buvo užpuolimų Alytaus ir Kaišiadorių apskrityse. Kai kur mėginama gaudyti. Jezne sugauta 14. Pagautus sušaudo; bet kas slapukų kareivių patys pasiduoda, tuos tik į savo lagerius nusigabena.

Darbininkų uždėtis nieko nepakilo. Dažnas eina dykai dirbti del pramitimo. Tačiau „darbininkų batalionai“ labai įniršino žmones. Jaunus vyriškius užpuola naktį bemiegiančius ar iš bažnyčios išeinančius, — tad jie nė į bažnyčią nebeina. Prie darbo pristatė, vokiečiai elgiasi nežmėniškai. Neduoda prieglaudų naktimis, o jei kur duoda, tad nekūrentas. Iš tokių darbų jauni mas grįžta be sveikatos. Taigi bernaičiai dažnai bevelija pabėgti prie valkatų, nekaip į darbą eiti. Pr. Leopoldas 22-IX žadėjo tą dalyką stovį panaikinti.

Apkasai nuo Alytaus į Rygą tebedirbama. Darbininkams už sunkius žėmės kasimo darbus po 30 fen. temokama. Kitose vietose vokiečiai elgiasi gražiai, ir žmonės nieko pikta ant jų neprasimano. Daug negera daro, bet moterų neliečia, skundų del to negirdėti. Dažnai pačios merginos kimba prie jų, tai nepaniekina. Kur būta gerų aficerių, tenai nė rekvizicijų nedarė; kur būta negerų, ten nė už rekvizuotuosius daiktus neišmokėta. Ap-skritai imant, del vokiečių „vandalizmo“ skūstis žmėnės nesiskundžia.

Keturias Lietuvos gubernijas (be Bielastako apskrities) padalijo į 30 apskričių su „Kreishauptmanais“. „Kreizai“ (apskritys) ne vienodai padalinti į „amtus“ (valsčius) su „Amtsvorsteheriais“.

Mokyklos. Nėra tikros žinios, kiek dabar yra Lietuvoje viso mokyklų, nes kiekviena apskritis težino, kas joje darosi. „Saulė“ bent neleista steigti savo mokyklų: jų patys vokiečiai pristeigsia. Ir gimnazijų neleidžiama. Jų trys tėra: Vilniuje, Kaune ir Panevėžyje, jei ši nesuiro, išvežus į Vokiečių žemę kun. Galdiką.

Mokyklos leidžiama steigti be kliūčių tik ten, kur eina polonizacija, Vilniaus gub. Ten tikrai daug mokyklų lietuviui pristeigė. Vienoje Kaišiadorių apskrityje kun. Varnas pristeigęs jų 70. Visoje Vilniaus gub. jų esą daugiau, ne 1.000 (visoje Lietuvoje esą apie 2.000 mokyklų). Organizuojami mokytojų kursai, kad mokytojai būtų vienodesni. Dabar mergina, vos pasirašanti pavardę, etato yra lygi universiteto studentui. Vokiečiai tam žada brangiau mokėti, kss mokys vokiškai, bet tokių mažai.

Buvo prašyta Vilniaus universiteto, buvo kreiptasi į Ludendorfa, Betmaną Holvegą ir kitus. Vokiečių valdžia nėra universitetui priešinga, sutinka pradėti kurimą, jei atsiras mokslo pajėgų.

Sveiki sulaukę Šventų Kalėdų!

Kristus gimė...

Gimė ir kasdien gimsta žmonių nauja viltis geresnės ateities.

Gimė Kristus, vargdienių Šelpėjas Geradaris, prispaustųjų Globėjas — gimė žmonijos Mylėtojas, Didžiosios Šventosios Meilės pagimdytas.

Gimė Vargdieniai Kristus — ir rados vargdieniui žmogeliui nebevystančios vilties geresnių dienų, malonesnio gyvenimo.

Ir Didysai Žmogus Mylėtojas svetimoj vietoj, svetimoj pastogėj gimė — ir didžioji Naujos Lietuvos, Laimingos Lietuvos viltis svetimoj vietoj, svetimoj pastogėj gimsta.

Kristus gimė —

ir nieks nežinojo — žinodamas žinoti nenorėjo. . . . ir mums, Prislėgtiesiems Lietuviams, gimsta Laisvosios Šalies viltis — ir nieks žinoti nenori — visi tyli. . . .

Ir Kristų žydai broliai pažinti nenorėjo —

ir Laisvosios Lietuvos, tikrosios gerovės, pažinti nenor mūsų broliai. . . Lietuviai —

Bet Kristus švietė — Jojo meilė traukė savep —

ir iš tolumos Trys Karaliai pas Kristų atsilankė — ir pagarbino —

jiems žvaigždė, Kristaus — tikrojo Dievo Žmogaus — ženklas, švietė — jos žiūrėjosi ir nepaklydo —

rado Tiesą — Šviesą — Meilę — ir liko laimingi —

Ir Jaunoji gimstanti Lietuva mums šviečia — Jos meilingas skaistus vaizdas traukia savep. . .

ir iš tolumos — visų pasaulio pakraščių mes, trys lietuvių milionai, aplankysim ją — Laisvąją Lietuvą —

ir Ją pamylėsime. . . . O mums, Tėvynės mylėtojams — Jos gausiai apdovanotiems vaikams — inteligentams, Lietuvos protui tikras Lietuvos brolių religingumas ir dorumas šviečia — ir švies — jų žiūrėk — ir. . . nepaklysim: rasim Tiesą — Šviesą — Meilę —

ir liksim laimingi. —

Žiūrėkim į Kristų — Vargdienių Globėją — Jojo žmonių ir tėviškės Meilę — ir mokėsime teisingai Lietuvos gyvenimo, valdymo dalykus sutvarkyti —

ir sveikins vargdieniai Laisvosios Tėvynės Gimimo Dieną, kaip kad sveikina šiandien gimusį Kristų —

Garbinam Tave — Vargdienių Globėją —

Sveikinam Tave — brangioji Lietuva — Vargdienių mylimoji Močiute — Sveikinam —

gyvuok Laimingoji Tėvyne — Laimingųjų Vaikų Laisvoji Šaliet...

St. L. Bistras.



A. VIENUOLIS.

Kūčių naktį.

Vaistininko pagalbininkas, Martynas Gudelis, kūčių naktį dežinavo Kalpoko vaistinėj. Drauge su juo buvo paktinis ir darbininkas Jonas.

Laikrodis jau rodė dvyliką. Orieto šalo. Gatvės ištuštėjo, tik retkarčiais pro užšalusius vaistinės langus pragirgždėdavo per sniegą kokios susilenkusi žmogysta, prašvilpdavo rogutės ir vėl viskas nutildavo. Vaistinėje gi buvo taip tylų, jog buvo girdėti, kaip principalo kabinete tikėjo laikrodis ir kaip koktorijoje šniurpštė Jonas.

Gudelis sėdėjo prie kontorkos ir parėmęs delnu galvą mąstė apie tai, kad kažin ar yra pasauly biauressnė profesija, kaip kad farmaceito...

— Ar tau Kalėdos, ar Velykos, ar Kučios, ar Naujieji Metai, — galvojo jis, — sėdėk, kaip šuo prie būdos priūštas, ir niekur nei minutei nesitrauk. Štai kad ir dabar: juk kas šventą naktį eis vaistū!

Jo mąstymą pertraukė telefono varpelis.

— Še tau, Pišniau, kučios! — pramurmėjo jis ir nenoromis nuėjo prie telefono.

— Klausau! Kalpoko vaistinė. Ko reikia?

— Kaip tamstos vardas? — išgirdo jis telefono vamzde ly malonų moterišką balselį.

— Mano?... Jonas.

— Jonas?... Dėku... Cha-cha-cha-cha, — saldžiai nusikvatojo tas pats balselis.

— O tamstos kaip? — savo ruožtu paklausė ir Gudelis.

— Mano—Luiza. Cha-cha-cha-cha... Luiza ir Jonas — tai graži pora, kaip Mataušas ir Barboral... Cha-cha-cha-cha!

Vamzdy klištelėjo ir Gudelis daugiau nebeišgirdo nei žodžio.

— Iš tikrųjų, malonus balselis; bene Aldonutė čia mane intriguoją; gaila tik, kad taip trumpai, — pagailėjo jis ir vėl sugrįžo prie kontorkos svajoti...

Miesto bokšte laikrodis išmušė dvyliką ir viršų, pas principalą, vaikučiai, pritariant pianinui, sugiedojo Kalėdų giesmę.

Gudelis, iškilmingos valandos ir gražios melodijos sujaudintas, atsistojo, porą kartų perėjo per vaistinę ir, susilaikęs ties užšalusiu langu, išžiūrėjo į šalčio nupieštus ant stiklo tropikų krūmus ir palmes.

„Triubelėms triubuokime, giesmeles giedokime —

Linksminkimės ir džiaukimės...“ maloniai, kaip angelėliai danguje, giedojo viršui principalo bute vaikučiai.

Giesmei nutilus Gudelis vėl susimastė, tik jau ne apie savo profesijos biauromą, bet apie tai, kaip kitados ir pats Kalpokas buvo toks pat, kaip ir jis tarnaujantis pravizoriaus pagalbininkas, taip pat vargo panaktiniu, darbas nuo ryto ligi vakaro, o dabar turi savo vaistinę, turi gražią žmoną, vaikučius, gražų butą... ir koks jis dabar yra laimingas... O kuo gi jis už Kalpoką prastesnis. Ir taip malonu ir gera pasidare Gudeliui, jog jis pajuto savy begalinę jėgą ir, priėjęs prie veidrodžio, ėmė gėrėtis pats savim. Ypač buvo malonu, kad tikėjos, jog šventą

naktį niekas neteis į vaistinę, kad jis gerai išsimiegos, kad rytoj visą dieną laisvas, nueis į bažnyčią, pas pažistamus ir kad pasimatys su panele Aldona, kuri senai jau sužavėjo jo jausmus ir sielą... O kai jis užraitęs usus ir apsisukęs ant vienos kojos šyptelėjo pats sau ir pamatė veidrody savo gražius baltus dantis, jam pasidarė taip linksma, jog ir pats nepamatė, kaip visu balsu sugiedojo: „Sveikas Jėzau mažiausias“. Priėjus prie žodžių: „Viešpačiui užgimusiam Dievui garbę duodami giedokime...“ jis taip paleido savo bosą, jog net bankutės lentynose suskambėjo...

— Jonai, Jonai! — ūmai suriko jis, pats savo balso nusigandęs, — metas jau uždaryti vaistinę.

Iš koktorijos įbrazdėjo su lova mieguistas Jonas. Užsėjęs vaistinės duris ir paklojęs ponui pagalbininkui kabinete, pats sau pasimetė čiuzinį už indaujų ir tuojau pradėjo knarkti.

Užrakinėjęs indaujas ir užgesęs šviesą atsigulė ir Gudelis, bet svajonės ir džiaugsmas, tas lengvas nieku nepamatuotas džiaugsmas, kuris kartais apima žmogų prieš kokią nors nelaimę, ar nemalonumą ir atsigulusiam nedavė jam ramumo. Bet kas kūčių naktį ir nesvajoją! O čia, kaip tyčia, žituri pro langą į kabinėtą didelė Kalėdų žvaigždė, žituri, mirgsi, masina ir žada ateity ir meilės, ir laimės, ir turty — ko tik žmogus nori...

Ir svajoja Gudelis, kad kažin kur Užkaukazy ar vidury Azijos gyvena turtingas senas vaistininkas, nutautėjęs lietuvis, kurs turi vienatūrę dukterį... Šiaip taip, susidėjęs geroms aplinkybėms, jis patenka pas tą vaistininką tarnauti, o čia ji išimtyli jo dukterį ir jis greitai laiku tampa ir laimingu šeiminku ir vaistinės savininku. Nors jam dabar ir patinka panelė Aldona, bet kas toji Aldona: viena, kad ir ji, kaip ir visos šiek tiek pamokytos lietuvaitės, pilna puikybės, riečia nosį ir svajoja tik apie daktarą ar inžinerį. Ištekėjusi už manęs ji vien tik griaužtusi, kankintusi ir būtų ir pati nelaiminga ir man sugadintų gyvenimą. Geriau jau aš pasieksiosiu sau kitos, kad ir ne tikros lietuvaitės, bet žmogui, ne daktarui ar inžineriui augintos žmonoms mergaitės. Be to, dar ir del Aldonos kraičio labai neaišku... O čia viskas, kaip reikia: ir inteligentė pati, ir vaistinė, ir žymus visuomenėje stovis. Ir patys seniai būtų laimingi ištekinę savo dukterį už tokio ištikimo vyro... Tiesa, kol kas dar jis ne pravizorius ir nieko neturi, bet užtat jis jaunas, gražus, energingas ir moterims patinka... O su pinigais nesunku būtų ir pravizorius gauti...

Jis vos tik buvo įsisėdęs su jauna pačiute pirmosios klasės kupe važiuoti į Maksių lekcijų, kaip staiga suskambėjo vaistinės varpelis. Gudelis išsiklausė. Nesikėlė.

— Ligoninės uždarytos, daktaras nepriims, — pamėgdžiojo atėjusįjį Gudelis, — o į vaistinę beldies, kad ir vidunaktį! kad ir vaistinė naktimis uždaryta, to nežinai... Nėra ko po vaistinės naktimis trankytis — tau reikia greičiau kreiptis į gydytoją...

— Man tik milčiukų kokių nuo galvos ir nuo prakaito... Rytoj šventa — Kalėdos...

— Kokių tau milčiukų, — nedavė pabaigti sutrukdytas lotynų virtuvės kulinaras, — tau ne milčiukų reikia, bet operaciją daryti, reikės ranką iki peties nuplauti: matai kad jau prasi-dėjo gangrena. Greičiau eik į daktarą, nes tuoj jau bus vėlu.

Vaikinas nustebo, ištempė akis ir, suėmęs sveiką ranką sopamąją, balsu pravirko.

— Greičiau bėk į daktarą, ko dar stovinėji! — rūsčiai sušnėko Gudelis. Nelaimingasis norėjo dar ką pasa-

kyti, bet pamatęs, kad prie jo artinas piktas pasišaukęs darbininkas, vyniodamas skarmalais ranką, išsinešino.

Užrakinęs duris, Jonas vėl nuėjo už indaujų ir, kaip nieko nebūta, nuvirto ant savo čiuzinio.

Gatvėj išgirdo Gudelis: ne tai šuo sustaugė, ne tai vėjas sušvilpė. Įsiklausė. Bet tuo matu dunktelėjo jam į širdį nujautimas, kad žmogus leistas grožiui ir artimo meilei ir, tas šventas neišaiškinamas prigimtas instinktas pervėrė jam širdį: jis suprato negerai padaręs, suprato neteisę ir Jonas. Po minutės varpelis vėl sudrumstė nejaukią vaistinės tylą. Jonas atsідuso, piktai krunkstelėjo ir keikdamas basas nušliopsėjo atidaryti durų. Įleidęs kažin ką į vidų ir ištaręs jam porą žodžių, išlėto neskubėdamas priejo prie kabineto ir, padarginęs pirštų krumpliais į duris, šaltai ištarė: — kelkis: atėjo.

— Niekis... Palauks, — ne be apmaudo atsiliepė Gudelis ir dar truputiuką pagulėjęs atsikėlė.

Išėjęs į vaistinę, pamatė jis nedrąsiai prie durų stovintį 16—18 metų apdriskusį vaikną, kuris laikė atkišęs skarmalais apvyniotą ranką ir visas mugėjo.

— Ko tau reikia? — piktai paklausė Gudelis.

— Pone, — praverkšleno vaikinas, nedrąsiai žengdamas prie kontorkos, — kelias dienas atgal aš įsidūriau sau yla pirštą, dabar ir pirštas ištino ir visa ranka ištino, ir galvą labai sopa ir visą šaltis krečia... pone, man kokių nors milčiukų nuo galvos ir prakaito...

— Parodyk ranką!

Vaikinas išvyniojo iš skepetos ranką ir Gudelis dar ištolo pamatė, kad ji visa lig alkūnės raudona ir ištiniusi.

— Kur gi tu dieną buvai? Kol ligtol nesikreipei į gydytoją?

Vaikinas patylėjo, ilgai pažiūrėjo į ranką, pažvelgė Gudeliui į akis ir pasiteisino:

— Dieną reikėjo darbas pabaigti — šeiminkas neišleido, o dabar ligoninės uždarytos... daktaras nepriims...

Šventvagiškai sulaukęs didžiausią žmogaus pareigą, be to, dar jis pamatė, kad ir, iš tikrųjų, vaiknui gresia pavojus ir kad vienintelis vaistas besulaikyti gangrenai, — tai ko greičiausiai aptepti ranką juodinu, pridėti kompresą ir tuojau nugabenti nelaimingąjį į ligoninę...

— Jonai!... Jonai!... — sušuko jis išbėgęs iš kabineto, — bėk tu greičiau, pavyk šitą vaikną ir sugrąžink atgal.

— Vaikną?... Kam?... Kokį vaikną?... — nustebo Jonas.

— Jonel, broliuk! Ryt rublinę nuo manęs gausi, tik pavyk man jį ir sugrąžink!

Rublinės pažadėjimas labiau paveikė Joną, negu, kad su juo broliavimasis. Jis tuo matu nusiblaivęs atsikėlė, vienobasiai įsikisė ir, užsimetęs kailiniais, išbėgo iš vaistinės. Ties durimis apsidairė ir patyloms nubėgo prie vieno skersgatvio, ten apsižvalgęs, kita gatvės puse — ligi kito ir greit sugrįžęs apreiškė, kad vaikino niekur nesimatą.

— Jonel, gal jis prie ligoninės durų tebeskanbina, bėk, pažiūrėk ir atsi-vesk... Juk daktaro nėra ligoninėj, o felčeris dar vakar išvažiavo su pačia į uošvįją, — kas ji priims...

Šį kartą paklusnus Jonas vėl tekinas nubėgo net į ligoninę.

Pristigęs kantrybės ir didžiai susirūpinęs išėjo į gatvę ir Gudelis, lauke šalo; į abu prospektų galųėjo po dvi virtini lempų; visoje gatvėje nesimatė nei gyvos dvasios, tik toliese, už miesto, žygygavo, yt paklydęs, garvežimis ir iš dangaus žemėn žitūrėjo milijonai žvaigždėlių.

— Ne, nėra, — tą patį pranešė su-

grįžęs ir sunkiai alsuodamas Jonas, — ir panaktinio klausiau: mergina, sako, neseniai kažkoki praėjusi, bet vaikino nematęs.

Valandėlę pastovėję ir pasidairę abudu sugrįžo į vaistinę ir tik kai Gudelis įėjo į kabinetą, atsідusęs Jonas atsiliepė iš už indaujų:

— O ir, iš tikrųjų, gaila vaikišcio; žinoma, kas jį naktį priims... — ir trupčiuką pagalvojęs pridūrė:

— O mano vienas pažįstamas kurpius tai taip nuo piršto ir mirė.

Gudelis tikėjos, kad vaikinas niekur neprisiskambinęs daktaro bus priverstas vėl sugrįžti į vaistinę ir todėl paėmęs pirmosios medicinos pagalbos knygą įsiskaitė apie gangreną, ir kaip jį gydyti.

Bet praėjo valanda kita, o vaikinas nesiskambino.

Ir vos tik Gudelis buvo atsigulęs, kaip ties vaistine sustojo rogutės ir koksiorijoje pravirko naktinis varpelis. Soko Gudelis iš lovos, ir pirma, negu, atsikėlė Jonas, atidarė duris. Į vaistinę įėjo kažkoks aficeris su dama. Jiedu pareikalavo visokių kvėpalų, odekolo, muilo, pudros... Atsakyti ir neduot Gudelis bijojo trukšmo ir, kad aficeris rytojaus dieną nepasiskųstų principalui ir todėl kantriai tylėjo ir laukė kol jo klasti dama rinkosi parfumerijos; taip pat be jokio pasipriešinimo nusileido į pogrindį ir mineralinio vandens.

Aficeriui išėjus vėl abudu sugulė, Gudelis, kad jau ir nebelaikė vaikino, tačiau žinojo, jog jis vis tiek nebeužmigs ir todėl atglė dargi nenusirengęs, tikrai užsimetė apklotu ir paslėpė po juo galvą, kad ne taip girdėtų, kaip knarkia Jonas.

Girdėjo jis, kaip laikrodinis išmuše ir tris ir keturias, kaip pro vaistinę kelius kartus pragirgždėjo per sniegą kažin kieno žingsniai, bet vis delto truputį užsnūdo, nes neišgirdęs varpelio, išgirdo tik už kabineto durų Jono žodžius: „kelkis: atėjo“.

Greit atsikėlė Gudelis, skubotai apsirengė ir plakančia širdim išėjo į vaistinę: prie durų nedrąsiai stovėjo tas pats vaikinas ir atkišęs apvyturiuotą sopamąją ranką vėlėję.

— Broliuk tu mano, broliuk! — puolė prie jo Gudelis ir apsikabinęs prisivedė prie kontorkos: — visą naktį nemiegojau — tavęs išlaukiau... Sušalai, privargai iš mano kaltės... Broliuk tu...

— Man tik kokių milčiukų nuo galvos ir nuo prakaito, — verkšlėna vaikinas.

— Visko duosiu, visko, tik nusiramink, sušilk; nedrebėk taip... Sėsk štai čia prie krosnies... Jonai, duok juodino, vatos duok, vatos daugiau, daugiau — matai kaip jis sušalęs.

Gudelis tepa jam ranką juodinu, tveria ją į vatą... Bet juo daugiau jis ją tepa, juo labiau ir labiau ji tinsta ir rausta.

— Jonai, greičiau dirbk kompresą! Kompresą greičiau... Ko žiopsai!

Ir kol Jonas dirba kompresą, Gudelis bučiuoja vaikiną galvon, spaudžia jį prie savo krūtinės...

— Man tik nuo galvos ir nuo prakaito... — šnibžda pamėlynavusiomis lūpomis vaikinas.

— Visko duosiu, visko... Štai tuoju paskambinsiu miesto ligoninei, pašauksiu greitosios medicinos pagalbos vežimą... Atvažiuos daktaras... Ligoninėj tavę apžiūrės, šiltai paguldys... Ranką išgydys... Nedrebėk taip, nedrebėk...

— Man tik nuo galvos... — beištaria vaikinas ir išlėpsta ant jo rankų.

— Jonai, gi jis leidžias! — iš visų galių šaukia Gudelis ir spaudžia prie savęs vaikiną.

— Jonai, bėk greičiau prie telefono ir skambink miesto ligoninei!

— Dzinnn... dzzz... net išsišiepęs skambino suko telefono rankelę Jonas.

— Dzinnn... dzzz... dzinnn...

Gudelis krūptelėjo, atbudo ir matu nušoko nuo lovos.

— Dzinnn... dzzz... dzinnn... — be paliovos skambėjo telefonas.

Gudelis patamsy sugraibė telefoną, pridėjo prie ausies vamzdelį ir visas drebedamas paklausė:

— Klausau... Kalpoko vaistinė?

— Kam vaistinė!... Koki vaistinė!... Velnio vaistinė!... Man reikalingas miesto klinbas!...

— Jonai, kokis tu panaktinis, kad negirdi, kaip skambina į vaistinę, — užpuolė jis darbininką, — tu miegi, o publika negali prisiskambinti...

— Kaip aš miegu!... Aš nemiegu: telefonu tai skambino, o vaistinei niekas neskambino... Kaip tai aš taip negirdžiu... O prie telefono ponas neliepia mums...

— Ar gi niekas nebuvo atėjęs?

— Žinoma niekas. Pro vaistinę tai praėjo bent keli, bet į vaistinę niekas... Kaip tai aš miegu!... Aš girdžiu... Ponaitis gal susapnavai...

Gudelis nutylėjo. Įžiebęs lempikę, jis taip ir išsėdėjo ligi pat ryto.

Kai atėjo į vaistinę tarnautojai ir principals sveikino ir jį švenčių ir linkėjo laimės, sveikatos ir visa gera, jis tik mikčiojo, kreipė akis į šalis ir jautė, kaip šitie žodžiai degino jo širdį.

Išėjo jis iš vaistinės, yt sunkia našta nešinas. Jau nebelinksmo jo nei Kalėdų šventė, nei giedrus žiemos rytas, nei vos tik patekėjusi iš už miško saulutė, nei jos spinduliuose kilą į dangų iš kaminų dūmai; nebeviliojo jo akies ir šerkšnu aptraukti, yt iš metalo nuliuti, medžiai... Žiūrėjo į žmones ir žmonės atrodė jam nelinksmi, paniurę ir, kaip ir jis, nepatenkinti.

Parėjęs namo jis dargi neapsidžiaugė savo išpuosto kambario išvaizda ir neparagavo nuo stalo gardžiai pagamintų valgių. Išgėręs stiklą arbatos, susirietė ant kanapės ir pirmą kartą savo gyvenime giliai susimąstė.

Dabar ponas Gudelis turi savą vaistinę, turi gražią žmoną, vaikų, gražų butą, bet ir dalies neturi tos laimės, kokios kitados pavydėjo savo buvusiam principalui Kalpokui.

Kiekvienį metą po gardžių kučių, kada jo vaikai žaidžia apie eglutę, o graži visa kuo patenkinta buržuika žmona dalina paskui jiems drangias dovanas, Gudelis, kad ir dalyvauja savo šeimos iškilnėse, tačiau nesi-džiaugia ir jaučiasi, yt svetimas, ir nevietoj. Gavęs progos jis dingsta savo kabinete ir židuri pro langą į žibanciją danguje Kalėdų žvaigždę. Ir maga jam atsivesti savo šeimelę į šitą, pagal savo skones apstatytą kabinetą, parodyti jai danguje Kalėdų žvaigždę ir savo prigimta kalba papasakoti jai ką nors tokia iš savo jaunų dienų, papasakoti tą atsitikimą kučių naktį su tuo vaiki-nu... Bet žino, kad nesupras jo nei vaikai, nei žmona, nei ipėdinis — motina nusekė, jo vyresnysis sūnus...

Naktį jis blogai miega: tai sapnuoja jis tą vaikiną, tai seniai jau mirusį Joną dazginantį pirštų krumpliais; miegamojo duris, tai skambinant telefoną... Atsikėlęs jis vaikščioja po kambarius, sėdinėja kabinete, o žmoną ramina, kad po daugelio prėskų valgių negalys užmigti...



P. VAIČIŪNAS.

Brolau, atmink!...

Brolau! jei tavo kelią šviečia

Skaisti saulutė spinduliais —

Gyvenimas tavęs neliečia

Audringais vargo sukuriai;

Jei tu, išpuoštas žvaigžde laimės,

Žengi per gėles sau linksmai —

Nežino tavo siela baimės,

Širdies negniaužo tau skausmai;

Jei debesiai dangaus žydrynė

Nežudo tau širdy vilties,

Jei džiaugsmas žydi tau krūtinėj —

Laimingas tu esąs jauties, —

Atmink, jog ne visiems likimas

Į laimę nutiesė kelius:

Gyvenimo vilnių pykimas

Kitiems skandina laivelius.

Vargai, sparnus skausmų ištiesę,
Juos slegia, yt tamsa nakties...
Atrask tu jiems vėl žvaigždę šviesią!
Paguosk netekusius vilties!

Priplaukęs prie ramaus tu uosto
Bangose džiaugsmo nepaskęsk —
Vargšus, kur ašaras sau šluosto,
Sykiu į laimę nusivesk!

Slavianka, 13.II.17 m.

AIŠBĖ.

Iš atliekamojo literato užrašų.

XXIX.

SEIMAS*).

Anuo metu paskelbė šiaurės sosti-nėje lietuvių tremtinių seimą.

Vyrai, moterėlės, lydėdami atstovus, prikalbinėjo:

— Nepamirškite, meldžiamieji, jog esate lietuviai ir ištremti iš savo krašto. Išvažiuo atstovai.

Po kelių dienų tremtiniai rinkėjai skaito laikraščiuose:

— Lietuvių Seimo atstovai prieš bendrąjį darbą susimete, esą, į spiečius, kiekvienas pagal savo plauko, girdi, esą juodi, raudoni, žali, geltoni, dryžai, bespalviai.

— Dievulėli, kurgi mūsų atstovai? Argi būtų kelionėje dingę? — aimanavo moterėlės: — mūsų šiaurės išvažiuo šviesus, skaistus, balti kaip lėljos, o tokių dabar Seime, girdi, nėra.

Šventai žiūrėdami savo plauko, atstovai ėmė žaisti, vadinasi bendrai dirbti, ir, kaip paprastai esti, besivaržydami šiaudelių, susipešė. Didesnėji dalis, laimėjusi šiaudelių, išputė gražų muilo burbulą ir, paleidusi aukšty, iš-lakstė. Likusieji atstovai, pasigriebę numestą šiaudelių, išputė antrąjį burbulą ir, paleidę jį, nusiramino.

Abudu burbulus, iškilusius į padanges, nupūtė vėjai į vakarų kraštą, o tremtiniai rinkėjai akis paržiūrėjo, belaukdami atstovų parvažiuojant su pyragais.

XXX.

KARUZELĖ.

Buvo Jonas, Ponas ir Režimas.

Buvo Karuzelė.

Režimas sėdėjo ant medinio žirgo, Jonas su Ponu suko Karuzelę ir niu-niavo.

— Jonai! — sako Ponas: — reikia specializuotis. Suk tu vienas ir tylėk, o aš švilpysiu.

Ir Jonas, ratu eidamas, jodino Režimą, o Ponas, trypdamas ant daikto, jiedviem švilpino. Pagaliau, pasilengvint tokiu darbu, Ponas prasimanė „Katarinką“.

Suko Jonas Karuzelę, suko pagalvodamas, ir staiga užsispyręs sustabdė aparatą, smarkiai patraukdams jį atgal. Inercijos dėsnio Režimas nusivertė nuo žirgo ir smarkiai susikėlė. Fizikos neįsimanydamas, mūsų Jonas nė pats nesitikėjo tokio galo. Bet dabar supratus saviškai, kad tad jisai padaręs, Jonas pasijuto Ponas, ir užsirangęs ant medinio žirgo, jis drąsiai suriko:

— Ponai! Pajodink gi dabar tu mane!

Karuzelė vėl sukasi. Ponas Joną jodina. Vienas antrą žadina.

— Kur josi, Jonai?

— I turgų, Ponai.

— Ką pirksi, Jonai?

— Dūdelę, Ponai.

— Paduok, Jonai!

— Nemoku, Ponai.

— Vai Jonai, Jonai! Tėvynė žuval!

— Tai nieko, Ponai! Buržujai griūva!

— Tabalai, Jonai! Tabalai, Ponai!

Atsipeikėjęs Režimas kelia galvą, dairosi aplinkui. O pašaliniai žmonės, vadinasi piliečiai, murma: įsipykto jiems ta Karuzelė — tikru darbynečiu jie vėžinasi. Kas tai matė!

Šisai straipsnelis buvo siųstas dar birželio mėnesį, bet, kaip pasirodė, redakcija jo negavusi.

Susipratęs.

— Gerbiamieji piliečiai! Laisvos Lietuvos rajono Laisvos Rusų Respublikos piliečiai! Ar pažįstat pilietį Sarpalių?

— Sarpalių?! ar tą kurs...

— Taigi tą, kurį Oskabalių kaime turėjo porą šešmargių, važinėjo pora dvišakais sprandais kumelkų, „skode“ už degtinės butelį balsavo ir dar anais „laisvės metais“ išleido savo dukterį Barborą į marčias į Pajuodupių kaimą už karšto socilisto ilgaisio.

— Na tai kas?

— Taigi andai sutinku jį Didžiojo Dvoriansoj ties Lietuvių sekretoriju ir nepažinau iš karto: vilkais apsitašęs, barsuko apikakle, kaliošuotas, prie krūtinės raudonas raikštukas, — aš net akis nustebęs pastačiau.

— Aa... sveikas, — ir maloniai atkišo pirštine.

— Sveiki.

— Na kaip, vage, (Sarpalio priežodis) gyvuojat?

— E, bloga, — numojau ranka: trejis metus pozicijoje vargau, sveikata palydėjau; alkanai dienai nė skatiko nesusitaučiau...

— CHa, cha, cha! dabar tik mulkiai vargą vargsta.

— Kaip tai mulkiai?

— Taip, vage, mulkiai. Žiūrėk aš kare netarnavau, o visą laiką dirbau, vage, ant samooboronos.

— Kaip ten lietuviškai, — nežinau. Dabar aš, vage, išpolnitelname komitete... — ir prisikišęs prie ausies pradėjo tokius dalykus pasakoti, jog aš net atgal atsižvelgiau, ar nestovi kur arti raudon-siulis (net pamiršau, jog jie panaikinti).

...Gaunam po kelis tukstančius mėnesių algos, automobilas važinėjame. Vage, aš susipratęs dabar: ką nutariam, tas ir vykdoma. Mes, vage, dirbam projektą, kaip visus žmones suliginus.

Žemę visi turės dirbti, nes iš žemės duona. Valgyti gi visiems reikia. Darbo diena šešių valandų. Švenčių nebus, išskyrus gegužės pirmąją dieną. Buržujus visus naikinsim, — mokytojus, gydytojus, inžinierius, kunigus ir panasius. Mokyklų socializaciją įvesim: vietoj mokytojų mokins slapto, betarpiu būdu išrinkti moksleivių komitetai, vietoj vadovėlių įvesim mūsų brošiūras, atsišaukimus, problemacijas ir t. t. Oskabaliuos aš pažinojau, vage, moterėlę, kuri geriau už daktarus gydė, galop felčeriu užtek. Arba inžinieriai, lyg jie dirba? Juk viską darbininkai, vage, dirba.

Kunigai taip pat nereikalingi: juk mes vage, atskyrėm tikėjimą nuo valstybės. Tikėjimas, vage, asmens dalykas, taip sakant, įsitikinimo, taigi viešų tikėjimo reikšinių nebus: mes, vage, panaikinom bažnyčias, vienuolynus, procesijas; kas nori ir kaip nori tiki, bet tik savo namuose ir tai jei dauguma namiškių balsų neprieštaraus tam...

— O kaip vaikus auklės?

— Taigi gerai, kad man atminei: mes, vage, ir moterystę panaikinom: čia irgi asmeninis dviejų žmonių sutarimas, sugyvenimas. Susipykai, matai kad netinki į porą — sudiev... tfu: velniop — ieškok kitos. Vaikus kur dėt? vaikai tegu apsisprendžia: nori prie vyro (tėvo), nori prie moteriškės (motinos) liekasi.

— Paskutinis klausimas: o kaip su tautomis?

— Jokių tautų, tik rajonai bus: Lietuvos rajonas, Lenkų, Ukrainos, Gudų, Didžiarusių ir t. t. Mes, vage, dabar manom kaip kalbas panaikinti, mes manom įvesti vieną rajonų kalbą, mes...

— Sudiev! — tariau, ir neatsisveikinęs, sprukau į skersgatvį.

Mano ausyse ilgai skambėjo: mes išnaikysim, mes sugriausim, mes sudeginsim... ir bepročio žvilgis persekiojo mane ir nedavė ramybės.

Kada mes išeisim iš proto, kad susiprastum?

L. r. pilietis.



Del Vyriausioji Lietuvių Taryba.

Susiorganizavusi iš 5 lietuvių partijų ir nepartingųjų Vyriausioji Lietuvių Taryba jau darbuojasi. Buvo jau trys posėdžiai. Pirmas posėdis daugiausiai buvo pašvęstas susiorganizavimo reikalams. Lygiai kaip ir du paskutiniai. Tarp kita ko svarstoma ančdelio klausimas, atstovybės klausimai pas kitas tautas ir įvairių komisijų sudarymo klausimai. Nutarta pasirūpinti, kad Lietuvos reikalai nebūtų pamiršti tarimuose del taikos su vokiečiais.

Nutarta tuojau sudaryti būrelį žmonių, kuris rūpintųsi priruošimu nedidžios Lietuvos savyvaldybei. Tokia komisija sudaroma Maksvoje.

Nutarta pasiūsti savo atstovą į pafončio suvažiavimą Bobruiske gruodžio 21 dieną.

Iš įvairių vietų gaunama daug pasveikinimų ir linkėjimų Tarybai. Visur randama tautiečių pritarimo ir pasižadėjimo tą svarbų tautos darbą remti.

Minsko „Liaudies Sąjungos“ skyrius įvykusiame gruodžio 8—21 d. š. m. susirinkime, kuriame dalyvavo per 350 narių, apsvaistęs „Trijų ir partijų atstovų“ suvažiavimu Voroneže lapkričio mėn. 16—19 d. 1917 m. nutarimus, išnešė sekančią rezoliuciją: *Išreikšti susikūrusiai Vyriausiajai Lietuvių Tarybai Rusijoje savo pasitikėjimą ir linkėti kloties užbrėžtame sunkiame ir taip ilgai pūdimavusiame darbe.*

Susirinkimo pirmininkas

Ed. Misevičius.

Raštininkas

A. Krutulis.

Korespondencijos.

ODESA.

Paskutiniame laike vietinių lietuvių apas gana pakilęs. Ypač sužinojus apie Seimą, sušauktą Vilniuje, ir apie Lietuvos valdžią. Visi, pradedant nuo soc.-l. iki kr. dem., susitikę linksmai sveikinos ir gyvai kalbasi, apie beuštandčią aušrę, Lietuvos atgijimą.

„Одесс. Новости“ straipsnyje „Lai-sva Lietuva“ rašo: „Kaip ir visos kitos pavergtosios tautos, lietuviai laukia nuo pasaulinio karo išvadavimo ir atgijimo. Su šiais reikalavimais lietuvių įgalotiniai pasirodydavo užsieny tautų konferencijoje. Kada Rusuose revoliucija paėmė viršų, lietuviai, vieni iš pirmųjų aukštai iškėlė tautinę problemą. Dabartiniam tautų suvažiavime Kijeve pastatė tašką ant i. Lietuvių delegatas prof. Voldemaras, vienas žymiausių veikėjų, prakalbėjo apie Lietuvos nepriklausomybę. Tas, kas dabar dingsta Vilniuje, — svarbus momentas lietuvių tautinio idelo vykdini-me. Faktas gavimo lietuvių savo Seimo ir savo valdžios, yra didis politikos atsitikimas. Šis šviesus vaizdas drąsina, linksmia ir lyg sako mums: „vis delto kruta“. Bet vis delto nelabasis tautinis klausimas po truputį leidžiasi nuspręsti, viena tautinė kupra po kitos tiesiasi. Reiškia, galima tikėti, kad ateis tas laikas, kada ir kitos tautos išvys saulę, ateis karta ir nelaimingiausius labiausiai nuskriaustie-sius...“

Odesos kultūros švietimo draugija „Ruta“ šiais metais atidarė dvi mokyklas ir vakarinius suaugusiems kursus. „Rutos“ inteligentų jaunimo būrelis kas savaitę ruošia vakarėlius, į kuriuos atsilanko keli šimtai jaunimo, tarp kurių galima pastebėti pamiršusius lietuvių kalbą. Susidomėjusiųjų savo praeitim ir noru lietuviškai išmokyti skaičius eina nuolat didyn.

Trimakas.

JUZOVKA.

Buvo čia sušauktas vietinio „Grudo“ draugijos skyriaus susirinkimas, bet neatvykus reikalingam narių skaičiui susirinkimas virto mitingu. Susirinkimo pirmininku išrinkta pil. Rokas. Pirmiausia buvo svarstoma apie moky-

klą. Rokas gražiai nupiešė mokyklos reikalingumą ir nudažė karštai ragindamas tėvus, turinčius vaikų, leisti juos į savo mokyklą.

Po ginčų priimta rezoliucija, kad mokykla būtina reikalinga. Toliau buvo kalbama apie vakarinius kursus, apie ruošimąsi grįžti į Lietuvą, apie būtą susirinkimams, kuris rastas reikalingas. Rengimasis grįžti į Lietuvą nenuspręstas; būtą susirinkimams nutarta reikalauti iš zavodo valdybos. Toliau po ilgesnių ginčų priimta rezoliucija sudaryti tokį organą arba tautos Tarybą, kuri galėtų atstovauti visiems gyvenantiems Rusuose lietuviams.

Visų tarnas.

TAMBOVAS.

„Žiburio“ gimnazija. Kai parašai giriamą korespondenciją — nieko, kai peikiama — esi šmeižikas, „naudojies viešu žodžiu savo asmens tikslams pasiekti“. Nejaugi galima tik girti?

Štai „Liet. Balso“ 61 № A. Stareika parašė apie „Žiburio“ mergaičių gimnaziją. Korespondencija buvo peikiama, tai „Žiburio“ Taryba „L. B.“ № 64 „atitaisė viešai tartų žodžių iškrypimus“ ir „apkaltėjamai“ p-tei T. Gr. „išreikšė gilia užuojautą ir pilną savo pasitikėjimą“, o vargšui korespondentui „pasibiaurėjimą“.

„Žiburio“ Tarybos norėta išrodyti mano, Stareikos, „iškrypimai“ be išrodymų. Ji rašo, jog T. Gr. esanti pedagogės idelas, nes „visa savo siela atsidavusi mokinių auklėjimui“, net del to „vengianti pašalinių pažinčių“. Toliau Taryba, užtikrina visuomenę, kad mergaitės auklėjamos lietuviškai ir katalikiškai ir sako, jog autorius „užpuolęs“ gimnaziją, kad pats, „nesiskaitydamas su mokytojų etika“, norėjęs į ją „įsiskverbti“ arba „įskverbti artimą sau asmenį“ (tai biuromėdži). Argi tai išrodymai — „atsidavimas“, „pašalinių pažinčių vengimas“, „visuomenės užtikrinimas“, autoriaus „norų“ spėjimas? Del „norų“ ir „tikslų“ reikia pasakyti, kad jie kaktose neparašyti, o išmano „korespondencijos turinio ir išvadų“ tik tiek tematyti, kad T. Gr. netinka vedėja. Ir rašymas, jog „pats autorius abejoja apie savo priekaištų vertę ir vadinąs juos menkniekiais“ tėra kūdikio rankutės šėrimas, nes tik vieną savo priekaištą „menkniekiu“ tepavadinau; antra vertus, ir visas mūsų gyvenimas iš menkniekių, kaip jūros iš lašų, susidaro. Norint kurio korespondento išrodyti melas, reikia įkalbamų išrodymų, o pigiems ir iš oro pagautiems dabar poperis perbrangus.

Rašant korespondenciją, visuomenės reikalas — gimnazija — man turėjo. Faktų, kuriuos ten paminėjau, iš pirmo nelaužiau. Su žmonėmis, kuriuos „apkaltėjau“, jokių santykių nei asmens reikalų neturiu. O jau tokia „karjera“, kaip mokytojų iš gimnazijos vartymas, kad jų vietose su „artimu sau asmenimi“ atsituoti galėčiau, nė į galvą neatėjo.

„Žiburio“ gimnazija, kaip ir kitos lietuvių gimnazijos, brangintina įstaiga. Del to, matydamas kokį jos negerumą, noroms nenoroms gauni ji iškelti aiškėn ir, vadinasi, jos vyresnybei „atimti apą“. Šį kartą irgi, tur būt, neišvengsiu to „apą“.

Gimnazijoje viso apie pusantro šimto mokinių. Išskyrus 20—30 vadinamųjų „prichodiasčų“, visos gyvenamosios gimnazijos bendrabučiuose. Bendrabučiai keturi, tai ir keturios jų prižiūrėtojos, arba vedėjos, yra. Jos, ką sakyti, auklėtojos kaip auklėtojos. Apie p. T. Grašytę tik reikia pasakyti, kad aiškiai eina ne šių dienų pedagoginiais principais. Tų jos principų nei „atsidavimas auklėjimui“, nei „pašalinių pažinčių vengimas“ neišteisina. Ju čia nė nekartosi, nes surašyti L. B. „61“ nekartosi ir faktų jiems išrodyti, nes faktai lieka tie patys, norint vieną jų ir vadinau „menkniekiu“.

Svarbu auklėjimas, bet dar svarbiau lietuviybė. O del lietuviybės pagirti gimnazijos ir norint negalima. Iš keturių auklėtojų tik su viena p. S. Palilyte mokinės tegali lietuviškai pasikalbėti. Kitos auklėtojos tik rusiškai tešneka. L. Černiakaitė, rusė katalikė,

lietuviškai nekalba, kad nemoka, Alšauskienė nekalba, kad beveik nemoka, o T. Grašytė tiesiog nelabai mėgia lietuviškai šnekučiuoti. Štai ir lietuvių mokslo įstaiga! artimiausios auklėtojos retai lietuviškai teprabija! Yra sakoma: kokia motina, toks vaikas. Aišku, motina lietuvi tegali lietuvi išauklėti. „Žibury“ gi (geras tėvas!) pristatė motinas, kurioms lietuvių tautos sielvartai gal mažiausia rūpi. (Pagaliau iš nelietuvių ir reikalauti negalima, kad svetimos tautos reikalai rūpėtų). Tiesa, visos auklėtojos geros katalikės, tinkamos katalikų įstaigai, tik, šiaip ar taip, reikia nepamiršti, jog „Žiburio“ gimnazija ne tik katalikų, bet ir lietuvių gimnazija. Keista būtų, jei katalikes auklėtų stačiatikės, tai keista ir dabar, kai lietuvių įstaigoje lietuves auklėja nelietuvės.

Kultūringųjų, susipratusiųjų tautų toks yra principas: geriau kitų kalbų nemokėti, bet gimtąją mokėti. Ir jos rūpinasi, kad jų vaikai ir mokykloje, ir „liuosu atostogų metu“ neterštų savo kalbos svetimais žodžiais ir pasakymais. Mūsų principas lyg tas pats vis teber: tegu vaikas, „ruskai, palskai“ gerai pramoksta o lietuviškai ir pats išmoks. Ir iš tikrųjų, lietuviai kartais prancūziškai geriau kalba, negu lietuviškai. „Pasiėmėm lazda dlia sobak“ — tiktai vienas pavyzdys. Toki, kaip šitas, terodo, kad mes negerbiame savo kalbos ir esam apsilėdę, o toki, kaip „einu ant pietų“, — kad lietuviškai kalbėdami rusiškai galvojame (ir taip pat, žinoma, apsilėdę). Tokių pavyzdžių galima galybės priskaityti, nes visi savo kalbą kiek galėdami teršiamo ir, nelaimė, teršiamo dažniausiai nenusimanydami. Toks teršimas ne koks „juokas“ yra, tik kalbos pažangos trukdymas. Todel lietuvių mokykla, tarp kita ko, man rodosi, turi mokiniams įkalti į galvą ir į širdį, kad kalbą reikia rūpintis, kaip gėlių darželiu, kad ji vešėtų ir žydėtų.

Girdėdamas „žiburininkes“ teršiant savo kalbą ir parašiau minėtojoje korespondencijoje, jog čia „ir lietuvių kalbos mokytojo kaltė, kad nerauna atsidėjęs šio nelemto lietuvių papratimo savo kalbą teršti“. Tiek ir tenorėjau „apkaltinti“ pil. Vailokaitį, liet. kalbos mokytoją. Taigi be reikalo jis su savo kolegomis išsigando, be nenorės aš į jo vietą „įsiskverbti“ ir atimti kąsnelį duonos.

A. Stareika.

TELEGRAMA. Petrap. Gruodžio 16 d. Užsieny reikalų komisariato spaudos biuras praneša, jog vokiečių delegacija nupiešė konkretingesnę vokiečių taikos sąlygų paveikslą. Šitam dokumente vokiečių valdžia pasisako esanti įsitikinusi, jog Lenkų, Lietuvos, Kuršo ir dalies Igaunių ir Lyvų tautos reikalaujančios nepriklausomybės ir jog rusų valdžia, žiūrėdama iš apsisprendimo pagrindo, su tuo lenkų, lietuvių ir latvių tautų reikalavimu sutinkanti. Rusų delegacija atsakė, jog su jokių karo stovio spaudžiamos tautos reikalavimu nesutinka. Kamisorių Taryba gavo vokiečių deklaraciją ir visiškai sutiko su rusų delegatų nuomone.

ŽINIOS.

Pamaldos lietuviams reformatams. Gruodžio 24 ir 31 d. 10^{1/2} v. rytą bus atlaikytos pamaldos lietuviams reformatams liuterų bažnyčioje Voroneže.

Petrograde sausio 14 d. 1918 m. šaukiamas lietuvių gydytojų suvažiavimas. Bus svarstomi tremtinių į Lietuvą grąžinimo reikalai. Susirinkimo pradžia — 18 valandą; vieta — Lietuvių Karininkų Sąjungos butas (Лермонтовский пр., № 17—3).

Naujos gimnazijos Lietuvoj. „Das neue Litauen“ laikraščio pranešimu Lietuvoje okupacinės valdžios leista be esamųjų įsteigti dar penkias gimnazijas, būtent: Marampolėj, Seinuose, Telšiuose ir Vilkmergėj.

Rinkliava Lietuvai. Pradeda aiškėti, kiek davė Lietuvai paskelbtoji šv. Tėvo lietuvių diena. Vokiečiuos surinkta arti 1 milijono markių; Belguos dvi vyskupijai — Liuvono ir Namyro — suaukojo 82 tukstančių frankų; Olanduos — keturios vyskupystės — 200 tukstančių frankų.

Kauno Moterų Draugija ir karo metu nenustojo dirbusi. „Liet. Aido“ pranešimu spalio 28 d. ji suruošusi koncertą Naujajio vedamą. Koncertas pavykęs visais atžvilgiais. Tai buvęs pirmas tokis vakaras Kaunui pakliuvus į vokiečių rankas.

Marampolės mokytojų kursai. Kursai atidaryti lapkr. 15 d. senosios gimnazijos bute. Prašymų paduota arti 100, priimta tik 60 mokinių. Kursų vedėjas — apygardos mokyklų inspektorius Kairys. Mokytojai — trys vokiečių kareiviai, moką kalbėti lietuviškai ir kunigas lietuvis.

Lietuvių valstiečių ūkininkų sąjunga. Rugsėjo 23 d. po Vilniaus Seimo kun. Karbauskas sušaukė susirinkimą smulkiųjų ūkininkų draugijai steigti politiniam ekonominiam tikslui. Susirinkime dalyvavo be kitų apie 30 valstiečių Seimo narių. Į organizacijos komitetą išrinkta kun. Karbauskas, kun. Spūdas ir K. Balis. Jam pavesta steigti visur valstiečių kuopos, šaukti valstiečių suvažiavimai, ruošti jiems programos.

Vietinių kuopų uždavinys ruošti į Steigiamąjį Seimą ir rinkti tinkamus žmones į valstiečių suvažiavimus. Po suvažiavimo tos kuopos liks Sąjungos skyriais.

Ekonominiam valstiečių būviui pagerinti kun. Spūdo pasiūlyta projektas įsteigti sąjungos bankas, panašus į buvusįjį „Vilniaus Žemės banką“.

Muilo klausimas. „L. Aido“ pranešimu Lietuvoje vokiečių valdžios uždrausta muilas dirbti — tiek sau, tiek kitiems. Neleidžiama taip pat vartoti muilas skalbiniams skalbti ir troboms plauti. Prasižengusius baus 5 metais kalėjimo ar 20 tuk. markių pabauda.

Karininkų suvažiavimas. Rusų lietuviai karininkai sausio 15 d. šaukia antrą suvažiavimą. Be savo profesinių reikalų sprandys ir Lietuvos reikalus.

Liaudies universitetas. Petrapily „Liaudies Sąjunga“ įsteigė „Liaudies Universitą“. Lapkričio 3 d. buvo jo iškilmingas atidengimas. Universitats dirbs Demidovo gimnazijoje, kur buvo Rusų lietuvių Seimas.

Atsitikimai Rusuose.

Rusų naminis karas vis dar tebesitęsia, tik tos žinios, kurias dabar randame rusų laikraščiuose, nevisumet besti aiškios ir dažnai nenurodo ir vietų, kur kaujama. Petrapily ir Maksvoj dabartinės valdžios šalininkai uoliai ragina visus rašyti į raudonąją gvardiją kovai su sukilėliais prieš balševikus. Nesenai iš Petrapilio į pietus išsiųsta buvo pustrėčio tukstančio tikių savanorių. Kalba, kad patys balševikai paleidę paskalą jog buvęs Rusų caras Mikalojus esąs išbėgęs iš Tobolsko. Tuo jie norėję surasti sau progos siųsti kariuomenei į Sibirą, kur dabar nevisai ramu. Mat, sibiriečiai yra sumanę atsiskirti nuo Rusų, sudaryti savo vyriausybę ir palaikyti toliau su Rusais ryšius vien tik federacijos pagrindais. Gruodžio 7 d. buvo atidarytas įvairių Sibiro įstaigų atstovų susivažiavimas, kuris mano nustatyti Sibiro valdžią.

Tokį pat suvažiavimą (medžilisą) ir tokią pat reikalui yra sušaukę Orenburge musulmonai.

Atsiskiria nuo Rusų ne vien tik Sibiras ir totoriai, bet ir kitos šalys, pav., Kaukazas, Besarabai, — būtent, tokios šalys, kurios yra gyvenamos įvairių tautų ir nori dabar pradėti savarankų gyvenimą, susijungdamos su Rusų respublika tikta federacija.

Daugiausia griežtumo čia parodo Dono kazokai ir ukrainiečiai. Šie pra-

dėjo jau beveik tikrą karą su balševikais ir jų kariuomene. Balševikų komisorių taryba kaltina ukrainiečius, kad jie esą revoliucijos priešinkai ir palaiką kazokus ir kitokius kontrrevoliucinius. Ukrainiečių Rada, atsakydama į tuos apkaltinimus, griežtai pareikalavo, kad Tautos komisorių taryba nebesikištų toliau į vidurinius Ukrainos respublikos reikalus ir netrukdytų ukrainiečiams gauti iš fronto ir įvairių Rusų gubernijų ukrainiečių kareivius į savo kraštą, į vietą tų kareivių, kurie yra ne ukrainiečiai.

Taip bėkovo darna su balševikais Ukrainiečių Centro Taryba uoliai tvarko savo krašto vidaus gyvenimą. Mokyklose mokslas išguldomas jau ukrainiečių kalba; palikta tikrai rusams nedaug mokyklų su išguldomąja rusų kalba. Ukrainos dvasininkai cerkvėse įvedė jau pamaldas už Ukrainos vyriausybę ir jos kariuomenę. Sutrukus ryšiams su Petrapiliu, krašte pradėjo stigti popierinių pinigų. Ukrainiečiai yra sumanę išleisti savo krašto atskirus pinigus ir tam reikalui rekvizavo Steihelio dirbuvėje Kijeve mašinas, kurias buvo užsisakęs sau Rusų valstybės bankas pinigams spausdinti. Be to dar, ukrainiečiai gąsdino, kad jie atsisaką toliau siųsti į frontą ir į Rusų gubernijas maisto, jei bent trečdalis mokesnio nebus mokama auksu. Kadangi ukrainiečių spaudai reikalingos yra žinios iš plataus pasaulio, tad jie steigiasi Kijeve savo valdiškąją telegrafo agentūrą, panaikindami Petrapilio telegrafo agentūros skyrių.

Tokiu būdu pamažu ukrainiečiai pradeda gyventi savarankiškai, kas labai gąsdina rusus, nenorinčius nustoti šio, tokio turtingo, krašto.

K. Š.

Lietuvos Visuomenė.

Jau treji metai suėjo, kai iš Mažosios Lietuvos senoji rusų valdžia išvežė apie 15,000 nieku ir niekam nenu-sikaltusių moterų, vaikų, ligonių, senų. Iš jų jau apie 25-30 %, t. y. apie 4000-5000 žmonių, persiskyrė su šiuo pasauliu. Apie 20 % neteko sveikatos — tapo ligoniais, invalidais. Per 2,000 mokyklos amžiaus vaikų jau visi treji metai liekasi be mokslo, auklėjimo ir priežiūros. Daugel vaikų našlaičių, ligonių, senelių vargsta be tinkamos priežiūros.

Lietuvių Globa Mažosios Lietuvos nelaisviamis šelpti, jau ištisi treji metai besidarbuodama, uoliai Didžiosios, Mažosios Lietuvos, Amerikos lietuvių visuomenėi begelbinti, daug ką padarė ir dar tebedaro, kad palengvintų sunkų šių nelaimingųjų būvį. Didžiosios Lietuvos visuomenė, nors pati karo smarkiai varginama, vis dėlto sugebėjo sumesti ir šiam kruvinam reikalui per 5,000 rub. Amerika davė per 35,000 rub. Be to, iš rusų valdžios gauta apie 50,000 rublių.

Tuo būdu iš šių pinigų buvo ir tebėra iki šiam laikui globiama keli šimtai vaikų našlaičių, senelių ir ligonių. Dviems šimtams vaikų įsteigta mokyklų, o ir kitokių būdų žmonės buvo sugelbiami išgyventi, ypač, sunkiems momentams. Tik Pirmajai ir Antrajai Revoliucijoms sužūsus, visuomenės akis tapo atkreipta į kitą pusę ir tuo būdu sumažėjo ir jau ko ne visai liovėsi plaukusios aukos. Amerikai įsimačius į karą užstrigo pinigai ir iš ten. O „Globa“ išimamai lietuvių visuomenės aukomis ir gali tik laikytis, nes iš kokių nors valdžių, rusų ar vokiečių, nebegauna.

Dabar, kada tvirtai tikimės, kad už mėnesio antro pasiseks belaisvius per pozicijas išgabenti namo, „Globa“ savo kasoje neturi nei skatiko. Todėl kreipiamės į lietuvių visuomenę: pagelbėkite kas galit ir kuo galit pratęsti „Globai“ darbą iki galo, Revoliucijos sukury bebudami, Revoliucijos, rasi, nevienam šventą ir brangų darbą bedirbdami, nepamirškim ir šių nelaimingųjų.

Tie, kurie nori ir mano, kad Mažoji ir Didžioji Lietuva turėtų susivienyti, kurie nemaž deliai to rezoliucijų ir pa-pageidavimų yra įnešę, turėtų atsiminti, kad jei jų tasai troškimas yra tikrai nuoširdus ir kad jį Mažosios Lietuvos minios greičiau suprastų, tai geriausiai

gali parodyti ir įvykinti savo darbu ir skatiku — gelbėdami patekusiuosius čia Mažosios Lietuvos piliečius į sunkiąją nelaisvę. Mažosios Lietuvos visuomenė, ypač, patys nelaisviai ir taip jau pusėtinai apkainavo ir susistatė ko palankiausią nuomonę apie Didžiąją Lietuvą už josios pagalbą per „Globą“ suteiktąją. Todėl, vietoj gražių pageidavimų ir žodžių rodykime darbus.

Pagelbėti galima šiais būdais:

1) Pasiimt į savo globą, po vieną kitą našlaitį iš dabar „Globos“, prieglaudoje esančių. Vaiko išlaikymas, be to, ką duoda vokiečių valdžia, „Globai“ atsieina apie 15 rub., senelio, ligonies apie 10 rub. mėnesiui. Tuo būdu bus galima išlaikyti dabar gyvuojančias prieglaudas, mokyklas.

II) Aukoti pinigais, drabužiais, valgiu, skalbiniais autuvu ir k. k., ruošti vakarus, paskaitas rinkliavas ir taip t. — Norintieji tuo užsiimti lai praneša „Globai“ adresu, o tiems bus pasiūsta įgaliojimas, medžiagos paskaitai (apie M. Lietuvą, nelaisvių padėjimą ir t. t.).

Todel: grįžkime namon kad ir be skatiko, bet doros atžvilgiu pasitenkine, kad tuo išgelbėjom nuo mirties nevieną našlaitį ar senelį, sugrąžinome nuteriotajam kraštui nevieną sveiką pilietį.

Aukus siųsti ir visais reikalais kreiptis šiuo adresu: Petrograd, Podolskaja, № 15. Litovskoje Popečitelstvo Vspomoshčestvovaniya našim plennim bratjam litovcam iz Vostočnoj Prussiji.

„Globos“ Valdyba.

Petrapilis, Gruodžio m. 1 d. 1917 m.

Gydytojams.

Karo nelaimių metu mes, gydytojai, palikome Lietuvą beveik be kokios gydytojų pagalbos. Vieni mūsų prispirti, kiti geruoju, savo dėka, išsidanginome iš Lietuvos. Štai karas baigiasi. Netrukus grįšim į Lietuvą. Metas pasirūpinti, kad sugrįžę turėtume ką atsakyti, kada mus namie likusieji paklaus: ką gera parsivežate? ką gera padarėte mūsų tremtiniais jiems svetimoje šalyje bevargstant? Ką, kuo ir kaip ketinate daryti, kad mūsų ligoniai veikiau gytų, sveikieji nesirgtų?

Kad tinkamiau prisiruoštum grįžti ir kad sugrįžus nereiktų kaisti prieš Lietuvos visuomenę, privalome dėtis į burį ir viribus unitis pradėti tą darbą, kurio visuomenė iš mūsų laukia.

Būrelis maksviečių gydytojų pasiėmė iniciatyvą sudaryti tam branduoliui, aplink kurį galėtų spiestis visi kiti gydytojai, išsiplaškusieji po plačiuosius Rusus. Jų sumanyta įkurti gydytojų draugiją, kuri jau dabar, tuojau, pradėtų rūpintis, be šios dienos reikalų, ir tuo darbu, kuris mūsų Lietuvoje laukia.

Kad ta sumanytoji draugija stipriau atsistotų ant kojų, reikia, kad didesnis gydytojų skaičius jai pritartų ir ją, kuo kas gali, paremtų. Tam tikslui reikia draugijos įkurtuvėms padaryti didesnis gydytojų susirinkimas, gydytojų susivažiavimas.

Draugijos laikinoji Valdyba mano, kad toks gydytojų suvažiavimas galėtų įvykti kartu su šaukiamuoju karininkų suvažiavimu ir todėl kartu su „Fraternitas Lithuanica“ karštai kviečia visus, kas tik gali, atvykti į Petrapilį sausio 14 d. 1918 m.

Lietuvių gydytojų laikinosios valdybos pirmininkas

Dr. med. P. Avižonis.
Fraternitas Lithuanica.

Pranešimai.

I.

Gruodžio 26 d. 6 val. vakarą bus kadetų korpuse lietuvių vakaras. Vaidins „Verpėja po kryžium“. Pelnas skiriamas Voronežo liaudies universitetui. Bilietai galima gauti C. Kom. įgaliojimo raštinėj ir Nikitino Bendrabutyj pas A. Dailidę; vaidinimo dieną — kadetų korpuse.

II

Lietuvių Farmaceutų Sąjungos Valdyba Maksvoje šaukia Visuotinę meti-

nį narių susirinkimą 1918 m. sausio 5 d. 5 val. vakarą Komiteto bute M. Palaševski № 7.

Dienos tvarka:

- 1) Sąjungos veikimo apyskaita.
- 2) Rusų lietuvių farmaceutų suvažiavimas.
- 3) Grįžimas į Lietuvą.
- 4) Farmacijos reikalai Lietuvoje.
- 5) Valdybos ir revizijos komisijų rinkimai.
- 6) Bėgamieji reikalai.

L. F. S. Laikinoji Valdyba.

Redakcijos Kolektivas:

Dek. J. Jasienskis,
Martynas Yčas,
Konstantinas Šakenis.
Juozas Vokietaitis.

Kultūros ir Švietimo Sekcijoje gaunamos knygos:

- 1) Biblija (visas Šventas Raštas, evang.-reform.), 278 pusl. kaina 85 kap.
- 2) Naujas Testamentas (evang.-reform.), 124 pusl. — 35 kap.
- 3) „Giesmynas“ su maldų priedu Lietuvos evang.-reformatų parap. vartojamas, 320 pusl., kaina 3 rub. Baigiama spausdinti.
- 4) „Šventas Dievas“ (katalikų maldaknygė). Adresas: Воронеж, Мало-Дворянская, № 21.

Pranešu gerb. Dvasininkams,

kad jau gauta iš užsienio naujaisi Brevijorai Horia, visokių rūšių medalių, kryželių, paveikslėlių ir rožančių, taip pat yra didelis pasirinkimas arnotų, kopų, kielikų, kupkų, monstrancijų ir t. t. Adresas: Петроградъ, Серпуховская ул., 5. кв. 15. А. Петронисъ.

255—1

Dantų gydytoja

lietuvi JADVYGA BANAŠAUSKIENĖ.

PLOMBUOJA DANTIS BE SOPĖS, TRAUKIA, PAMAINO DIRBTINIAIS ir šiaip gerai gydo.

Kainos pigiausios. Ligonys priimami (mos) kas dieną nuo 12—8 val. vakaro.

Лермонтовскій просп., № 28, кв. 8.
331—12

Reikalinga tarnaitė,

algos

13—18 rb. mėn. Afeit iki 12 val. dieną Старо-Гуменная ул., домъ Веневитинова, № 6, кв. лозепайтиса.

Geriausia dabar vieta lietuvių pinigams

Brolių VAILOKAIČIŲ ir Bvės Dr-ja.

Petrogrado pusė, Levašovskij prospekt., № 22, butas 10. Savi namai. Įeiti iš Baročnaja gav. № 6-a. Tramvajai: № 12 ir greitimi 7, 8. Priimama nuo 6 iki 8 valan. vakaro.

Visi pinigai apsaugoti nekilnojamu turto, kurio vertė siekia daugiau kaip milijonas rublių.

Pasidėjusiems metams mokama 8 rub., pareikalavimui 4 rub. nuo šimto. Pinigus atsiųsti ir gauti atgal galima paštu. Adresas laiškams ir pinigams siųsti:

Петроградъ, Левашовскій пр., № 22. Т-ву БРАТЯ ВАЙЛОКАЙТИСЬ и Н-О.

PREKYBOS NAMAI „S. JACEVIČIUS, M. STEIGVILA ir B-vė“.

Maksvo, Srietanka, № 26 (ėjimas iš Soliverstovo skersg.).

Pasiūlo visiems Gerb. Dvasininkams, perkupčiams ir šiaip manantiems verstis, šiuos dalykus: Ražančius ant vielos (dratos), siūlo, kukavinių juodų, baltų, geltonų; Kryželius stacijinius, metalinius ir sidabrinus; Medalinėlius-škaplerius ir šiaip šventųjų, škaplerius Karmelity, brostvinus ir kitus; Maldaknyges lietuviškas ir lenkiškas; Brošūras ir lietuvių dailininkų atvirutes 31 serija.

KAINOS PRIEINAMOS.

Kainininkus reikalaujantiems siūnčiame dovanai.

NAUJOS KNYGOS,

Kultūros ir Švietimo Sekcijos išleistos:

- | | |
|--|------------|
| Rygiškių Jono Mūsų rašyba (raš. vadovėlis), 64 psl., | kaina. |
| Jono Murkos Lietuvių kalbos vadovėlis (gramatika) I d. 56 ps., | — 70 k. |
| II d. 176 ps., I r. 56 „ | — 55 „ |
| III d. 236 ps., 2 „ | — 35 „ |
| Vaikų Darbymečiui, II d., 352 psl., | — 2 „ 50 „ |
| Pr. Mašioto Naujos Senio pasakos, 40 psl., | — 25 „ |
| Apie Lietuvos senovę (10 pasakojimų), 48 psl., | — 40 „ |
| 1) Iš mokslo dienų, 30 psl., | — 18 „ |
| 2) Eglaitė. Bauba. | |
| 3) Trys pasakos. | |
| Mamin-Sibiriako pasakaitės, vertė Dvi Kursininki, 32 psl., | — 20 „ |

Baigiama spausdinti:

Rygiškių Jono „Mūsų žodynėlis“ („Vargo Mokyklai“ priedelis).
Medians Žemės aprašymas (geografijos vadovėlis).
Aritmetika (mokslo pradžia ir terminai).
S. Matulaičio Lietuvos istorija.

Iš visų paminėtųjų knygų išleidžiamas nuošimtis (%).

Knygos siunčiamos tik už gyvus pinigus ir apdėtu mokesčiu.

Kultūros ir Švietimo sekcijos adresas: ВОРОНЕЖ, Мало-Дворянская, № 21.